

Jaký byl konec války na Bytínách

114. pokračování obrázků z obyčejného života

Antonín Minařík žije dnes v lounském domově důchodců. Špatně vidí, ale snad o to lépe si pamatuje. V redakci se s námi podělil o zajímavé zážitky ze svého života.

„Narodil jsem se v únoru 1914 na Smolnici, měl jsem ještě dvě sestry: Boženu a Marii. Otec pocházel z Brňkova, pracoval jako sezonní dělník a když mi byly čtyři roky, zemřel. Později zemřela i maminka, tak jsem byl vychovávan u strýce. Prvních pět let jsem navštěvoval obecnou školu na Smolnici, tři roky měšťanku v Lounech. V červnu 1929 jsem vyšel školu a teta se přimluvila, aby mě vzali u cukrováru. Byl jsem malý a slabý, tak mě adjunkt Malceý-pocházel z Počedlic, přiděлил do

dířůzármy. Osm kampaní jsem měl na starosti šestnáct kotlů, kde probíhala rafinace a vyslazená řepa. Otevíral jsem ventily a hřídala teplotu, aby byla na šedesát stupňů. Denně jsem do práce chodil pěšky ze Smolnice do Loun do cukrováru. Pracoval jsem osm hodin, na tři směny a pak jsem se vracel pěšky zpátky domů. Každou šichtu jsem vydělal 16,30 korun, plat jsem dostával týdně. Roku 1936 jsem narukoval do Pardubic k železničnickému pluku, kde jsem působil v první stavební rotě. Stavěli jsme po republice mosty,

lanové dráhy a železnice. Byli jsme i na Slovensku. Z vojny mě propustili 28. února 1939 - vojenná úklidová mobilizace prodloužila o pět měsíců. Hned za čtrnáct dní po návratu vlast obdělali Němci. Za okupace jsem našel práci v lounských cihelnách u Fanty. Opravoval jsem pece. Pak jsem se dozvěděl, že přijímají v kladenských železárnách a nastoupil tam. Každý den jsem jezdil za prací na Kladno na kole. Později jsem získal na Kladně i byt.

Patřím k posledním přímým účastníkům konce války na Hříškově. V březnu 1945 se v Hříškově ubytovala německá posádka. Brzy na to přibýlo přes sto ruských zajatců a ti denně chodili na Hříškově káčet smyčky a budovat přístřešky. Zakládali při vě-

ničkovské silnici munici skladě. Munice se vozila nákladními auty od nádraží z Vrba na Lesy. V lese vyrůstalo na dvě stě přístřešků a v každém mohlo být i několik vágonů střeliva. Dne 5. května na Hříškově vypukla zpráva. Hříškovští v noci obdrželi telefonickou zprávu, že se má úřadovat česky a že mají být odstraněny německé nápisy. K večeru lidé německou posádku odzbrojili, včetně dvou německých důstojníků, kteří se starali o přísun munice do skladů. Zavřeli je do stodoly a ozbrojili se ukončenými zbraněmi. Naštěstí se Němcům nic nestalo. Jinak by zřejmě jejich posily vypálily celou vesnici a zřejmě i Novou Ves, Hříškově a Bedřichovce.“

(pokračování přístě)

Připravuje Květa Tošnerová

Výročí lounského velodromu

■ Za pět let bude zdejší cyklistika slavit kulaté jubileum

Letos je tomu už 45 let, co byl postaven, v té době jen hliněný, lounský velodrom. Hlavním iniciátorem stavby byl cyklistický nadšec Josef Klobás, v jehož hlavě se myšlenka na postavení dráhy rodila dlouhá léta. A snad poslední inspirací byl rok 1941, kdy se v Praze ve Strašnicích začala budovat betonová cyklistická dráha.

V té době se ve městě nabízel prostor dnešního Týrsova náměstí, kde tehdy stála opuštěná stará cihelna. Byl zde vylohoubený prostor, ve kterém by se dala 330 a 400 metrů dlouhá dráha vybudovat. A protože Český klub velopedistů Louny měl neuvěřitelných 1.278 členů, byli i záruka velkého počtu ochotných rukou pro brigádnickou činnost. Jenže byla válka a získat

povolení německých okupantů se nepodařilo. Přestože stavbě byl nakloněnější tehdejší německý komisař Rochlitzer, zůstala jen na hranici snů.

■ Nezdravý se nenechal odradit
Odradil nastal v roce 1950. Neúnavný Josef Klobás přesvědčil městské orgány, aby se na bývalém hřišti SK Louny začal navážet materiál pro roz-

šíření hlediště. A později se ještě prosadilo, že se do formou řízené sklady začala rodit výsleň dráha. Podkladem pro stavbu cyklistické dráhy se tak za zhruba pět let stal nejen komunální odpad, hlavně popel z domácností, ale také materiál z výkopů a bouráček. Stavba hliněné dráhy začala na základě projektu Ing. Cibuly z Prahy a pracovalo se převážně ručně s brigádníky z řad cyklistů. V hlině vznikly klopenné zatáčky a rovinky v patnáctiúhelníkovém náklonu. V roce 1955 musela být u jedné ze zatáček postavena opěrná zeď (špatně situovaná navážka) a tím se stavba dráhy prodloužila zhruba o rok a stála nejen více finančních prostředků, ale i brigádnických hodin. A tak až teprve v létě roku 1956 bylo možno uskutečnit prvé závody na hliněné dráze. Dokonce se zde konalo mistrovství CSR na kilometr spevným startem.

■ Po hlině došlo na beton
Bohužel údržba hliněné dráhy stála mnoho sil, pochopitelně největším nepřitelem byl déšť a tak v roce 1957 začala stavba betonové klopenné dráhy. Úžým spolupracovníkem Josefa Klobása se stal dlouholetý trenér a oddělový činovník Jiří Levinský, ostatně díky jeho seriózům „Z historie lounské cyklistiky“ a „Jak se stavěl velodrom“

Lounský velodrom někdy v šedesátých letech.

Z drsné Šumavy na Podlesí

■ Sedmdesát let od odhalení pamětní desky Jana Chadta

V polovině června uplynulo sedmdesát let od odhalení pamětní desky Jana Evangelisty Chadta-Ševětinského. Stalo se tak 14. června 1931 v Oboře u Kozojed. Kozojedy (stejně jako Smilovice a Pochvalov) bývaly až do roku 1960 součástí lounského okresu. Od roku 1961 byly přičleněny do okresu Rakovník, přesto Obora pod bájným Dřevicem zůstává stále spjata spíše s Lounskem. Ostatně, slavnostní odhalení desky Chadta-Ševětinského zorganizovali v červnu 1931 vinařičtí sokolové, takže souvislost s Lounskem je snad jasná.

■ Začínali u Schwarzenbergů

Kdo ale vlastně byl Jan Evangelista Chadta-Ševětinský? Narodil se 26. února 1860 v myslivně v Kubově Huti nedaleko Vimperka na Šumavě, kde byl jeho otec revírníkem. Do české obecné školy chodil v Ševětíně u Českých Budějovic a v Albrechticích u Týna nad Vltavou. V roce 1872 vstoupil na reálku v Písku, kterou ukončil roku 1879 a pokračoval ve studiu na tamějším lesnickém hospodářském učilišti, kde postupně složil všechny odborné zkoušky. Po státních zkouškách z lesnictví byl přijat do služeb Schwarzenbergů. Působil nejprve jako lesní adjunkt v revíru Zatoňka (Vimperk), pak v Kamýku (Lovosice), Půstinglu (Březník na Sušicku), v ústřední úctárně v Třeboni a na lesním úřadě ve Vimperku. Jen na okraj k Březnicku - jde o jedno z nejdrsnějších míst z celé Šumavy, nejstudnějších a nejdivočejších (roční průměr 1.500 mm), součást

lesního panství Dlouhá Ves - Prášíly. Hájovna Půstingl je nadmořské výšce 1.126 metrů. Sníh tam leží do června, první mrazy přicházejí v srpnu, jasně dny bývají většinou na podzim při suchých mrazech. Práce zde byla jednoduchá, ale tvrdá: od léta do podzimu se kácelo, v zimě se poražené dřevo přibližovalo na saních k zamrzlým potokům, od dubna do začátku zří se plavilo po Vydrě a Otavě na pilu v Dlouhé Vsi. Jakmile roztál sníh, začalo zalesňování. Hájovna Šumavě bývali přísní, což přinášelo i problémy: v srpnu 1869 se bavosví plýtláci pokusili o přepadení myslivny. Ale zpět k Chadtoví - v říjnu 1897 byl jmenován revírníkem v polosi Weytallern na Šumavě (nedaleko Modrav) a po pěti letech byl přeložen na lesnickou Podlesí - do Obory u Vinařic. Mezi tím stáčil v roce 1898 složit vyšší státní lesnickou zkoušku.

■ Psal, zakládal, pracoval
Literárně činný začal být Chadt-

Ševětinský již na reálce. Celkem vydal 82 samostatných spisů, napsal přes 500 článků do 42 časopisů - místních, krajských, odborných i vědeckých. Nejoblíbenější byly zřejmě „Dějiny lesů a lesnictví“ (1895) a „Dějiny lovu a lovečtství“, dále „České lovecké písemnictví“, „Staré a památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“ (1908) a mnoho dalších. Do tisku připravil mimo jiné „Místní jména na Lounsku“, která vyšla až po jeho smrti na pokračování ve Vlastivědném sborníku okresu Lounského. Za zmínku stojí i tenké sešitové vydání spisku „Dřevic, bývalý župní hrad na Lounsku“ (1905). Přispíval také do Ottova slovníku naučného. Pro své vlastenectví měl za Rakouska řadu nepřátel - takže aby mohl klidně psát, ukrýval se pod pseudonym „Ševětinský“. Teprve samostatná Československá republika uznala jeho činnost. Byl jmenován docentem vysoké školy technické v Praze a vysoké školy zemědělské v Brně. Chadta-Ševětinský dal podnět k založení Sokola ve Vinařicích a až do svého odchodu z Lounska byl jeho starostou. Stejně tak stál u zrodu prvního českého lesnického spolku - Jednoty českých lesníků zemi Rakouska-Česka. Finančně podporoval Národní

jednotu pošumavskou a Národní jednotu severočeskou.

■ V časných hodinách ranních...

Roku 1920 byl jmenován docentem vysoké školy technické, kde přednášel o dějích lesnictví. Po téměř čtrnáctileté práci v Oboře u Kozojed odešel Chadt v roce 1923 na trvalý odpočinek do Krče u Prahy, kde také 15. března 1925 zemřel. V červnu 1931 mu byla oběma pietní slavnosti na myslivně v Oboře u Vinařic, kde 25 let působil, odhalena pamětní deska. Při tomto aktu tedy Karel Müller řekl: „Deska zasazená na domek jeho dlouholetého působiště má všem přítomným i budoucím připomínat, že žil v něm lesník - vlastenecký, jehož životním úkolem bylo buditi a vštěpovati lásku k českým lesům a hvozdom. Zde, ponejvíce v časných hodinách ranních, prohraněn byl v milovanou práci - vytvořiti svému státu, své vlasti, dílo, které by mělo nenahradiťe hodnotu cenu pro vesměra budoucí pokolení lesnická.“ Na slavnosti se tehdy sešlo velké množství lidí z okolních obcí - Vinařic, Kozojed, Pochvalova a Srbsce. Přijeli ale také zástupci ministerstva zemědělství, vysokých zemědělských škol, zřpval pěvecký sbor z Lán. Ve vinařicích sokolovně byla připravena výstava Chadtových knih. Řada dokumentů o životě J. E. Chadta-Ševětinského je uchována v Okresním archivu v Lounech.

David Hertl

Připravuje Květa Tošnerová

Kaplička ve Vescích není ani státem chráněnou kulturní památkou.

Mužům tentokrát vstup zakázán

■ Ze zajímavých přednášek České univerzity nové doby

Tamara Marková vyučuje bříšními tanci třešně maminky. V našem případě udelala výjimečně růžovědě dámy předlohy bedra do velkých šátků. Sedly se okolo Tamary a poslouchaly o blahodárných účincích bříšního tance na ženské organismus. Prápidně tanec tancily domorodě ženy od malička do stáří. Nejdůležitější byl průdu, kdy si v kruhu tancících žen ročička bez komplikací „vytancovala“ děťátko. Bříšní tanec upevňuje svalstvo, které normálně neuplývají. Ženy, které svědomitě tančí, často zhubnou, upevní svaly a ustanou jim leckteré gynecologické potíže. „K nejdelšího šim odznakům ženství patří bříš. Podívejte se na svá bříška, pohlaďte je. Ať jsou malá nebo větší, mějte je rády.“ promlouvala Tamara. Po všeobecném úvodu následovaly ukázký. „Lehce se

rozkročte, aby chodila byla v šíři šancí ramen a pokrmeje kolena. Zhluboka dýcháme a představujeme si, že nadechovány vzduch nekonečně v plích, ale že se nadechujeme až do břicha. Na to musíme myslet v průběhu celého tance. Dále je důležité uvolnit svaly na krku, aby nám volně proběhala energie.“ Poslouchají pohybovaly hlavami dopředu, dozadu i do stran - snažily se o pohyb v rovině. Nakonec hlavami kroužily. Stejně rozvíčovaly ramena. Poté se snažily pohybovat břichem vzhladu a dolů, do stran. Nakonec dolní partii kroužily s tím, že se stále snažily do břicha „dýchat“. Tancící ženy se po cvičení cítily příjemně a žensky. Pokud by se chtěly bříšním tancem vnovat, existuje již několik škol.

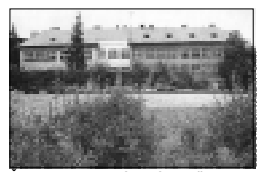
Připravuje Květa Tošnerová

Historie školy v Panenském Týnci

■ Školy, školičky a lidé kolem nich - 32.

Po zajímavém vyprávění o historii škol v Panenském Týnci zalistujeme nyní školní kroniku. Je v ní řada záznamů, které jinde opravdu nenajdete.

Obecní školní rada řídila školu v Panenském Týnci v tomto složení: starosta obce jako předseda, farář, fidič učitel, obvodní lékař, starostové z příslušných obcí Žerotín a Úherce, lesní inspektor a tři rolníci, tedy nejváženější osoby ve vsi a okolí.

Škola v Panenském Týnci už po do-
stavbě, snímek z roku 1961.

Po čtyřáku, kážen a tresty. Na konci 19. století bylo v týnecké škole v 1. třídě 69, ve 2. třídě 70 a ve 3. třídě 103 žáků! Učitelé museli mít pevnou ruku pro udržení kázně a tam, kde nepomohly domluvy, následoval tělesný trest. Přísně trestali zvláště poskožování telegrafního vedení, vybírání ptačích hnízd, případně účes na tancovacích. Učitelům se ulevilo od roku 1898 o více než šedesát žáků, když byla otevřena jednotříčka v Úhercích.

Školní platy. Kdo si žákovské platy představuje jako dávný sobotáček, který učitel vybíral každou sobotu, aby se vůbec uviděl, je na omalu. Kolem roku 1900 i pozdější roční platby obměšly několik krejcarů a ještě tak polovina žáků od nich byla pro chudobu osvobozena. Pamětníků v Týnci a Žerotíně se ale nepětuje. Za

Žerotínské začala platit obce školné v roce 1901, v Týnci v roce 1906. Proč? Nejspíš proto, že takový pakatel obci nestál za tu ostudu, byt starostové z příslušných obcí Žerotín a Úherce, lesní inspektor a tři rolníci, tedy nejváženější osoby ve vsi a okolí.

Proč? Nejspíš proto, že takový pakatel obci nestál za tu ostudu, byt starostové z příslušných obcí Žerotín a Úherce, lesní inspektor a tři rolníci, tedy nejváženější osoby ve vsi a okolí.

Proč? Nejspíš proto, že takový pakatel obci nestál za tu ostudu, byt starostové z příslušných obcí Žerotín a Úherce, lesní inspektor a tři rolníci, tedy nejváženější osoby ve vsi a okolí.

Deset let poté ... aneb Takoví jsme byli

■ Co psaly okresní noviny přesně před deseti lety

■ V žatci chystají dětské ambulatorium

„Lékaři a sestry nemocnice v Žatci uvažují, jak pomoci malým dětem ke zlepšení jejich zdravotního stavu a jak přinést úlevu malým alergikům. Z části areálu jesli v ulici Bratří Čapků se rozhodli zřídit ambulantní rehabilitační zařízení pro děti od kojeneckého věku do 18 let. Zařízení je ve velmi hezkém prostředí se zahrádkou a krytým bazénem, dobře přístupným i pro děti s pohybovými vadami.“ (MUDr. Tomáš Koudelka, Hlas č. 29 z 19. července 1991)

■ Jmínit si se připravují na žně

„Od Zemědělského družstva Hřivice se oddělilo zbrusu nové zemědělské družstvo Nový Hrad Jmíln. Existují od 1. června. Hospodáři na katastrálním území Jmíln, Opočno a Zeměchy. „Po ekonomické stránce jsme sice slabší, ale po stránce organizační je to nesrovnatelně lepší a přehlednější.“

fekl nám předseda družstva Miroslav Herzán.“ (sčp. Hlas č. 29 z 19. července 1991)

■ Z černické radnice

„Dne 3. července jsem předložil zápisnici lounského starosty kopii dopisu, který jsem zaslal na tehdejší Městský národní výbor Louny před prokem. Černičtí občané v něm žádají nejen o zřízení vlastního obecního úřadu, ale i vrácení katastrálních hranic v původních podobách. Tento požadavek byl všemi tehdejšími složkami (městským národním výborem, okresním národním výborem) odsouhlasen. Slyšels jsem argument, že za chvíli budou čtít Černičtí i lounské námeti. Neбудou, protože evidentně neleželi na našem původním katastru. Ale způsob této úvahy je skutečně pevně zakoreněn v čístkách paděsátých let. My chceme skutečně jen to, co nám patří.“ (Jaroslav Čása, starosta Černic, Hlas č. 29 z 19. července 1991)

obce a samoty našeho okresu - znovu po šesti letech

219. VESCE

■ Trocha historie

Výraz „vesce“ znamenal ve staročestné malou vesnici. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1407. Její historie je jednou velkou neznámou. Víme, že roku 1577 patřila do panství Kryry. V roce 1654 byla spolu s Lužcem, Kostrčany a Vidhoštěm součástí panství Drahonice. Hospodařili tu tehdy čtyři seďláci, dva statky byly vyhořelé a jeden pustý. Jména jsou německá. Roku 1756 byly Vesce součástí buškovického panství a třicet let nato panství Mlýnce; tehdy zde bylo čtrnáct stavení. Roku 1828 žilo v patnácti domech osmdesát obyvatel. Počátkem 20. století byla u Vesců cihelna, obyvatelé se živilí zemědělstvím a chovali 15 koní, 74 kusů hovězího dobytka, 9 koz, 23 prasat a měli devět včel-

stev. Nanávšly byla požární nádrž a stála tam kaplička. V roce 1900 bylo v obci napočítáno 84 obyvatel, výhradně Němců. Také za první republiky se k české národnosti nepřihlásil nikdo. Ještě v roce 1948 nebyl v obci jediný telefon - kdo potřeboval, musel do Drahonice nebo Lužce. Dnes je v obci jediná pevná telefonní linka, kterou má Marie Borošová. Nejvíce obyvatel žilo ve Vescích roku 1880 - celkem 87. V roce 1991 zde byli hlášení čtyři obyvatelé, o osm méně než deset let před tím. Vesce (německy Wess nebo také Dörfel) leží v nadmořské výšce 374 metrů, deset kilometrů jihozápadně od Podbořan. Součástí lounského okresu se Vesce staly v roce 1960, kdy do něj byly včleněny s tehdy zanikajícím okresem Podbořany. V té době byla obce osadou

Drahonice. Když i tam byl úředně zrušen v prosinci 1980 místní národní výbor, byly Vesce přičleněny pod Vrutek, jak je tomu dodnes.

■ Po šesti letech

Vesce jsou malá vesnička, kterou najdete za Lužcem na Podbořansku. Když v Lužci odbočíte směrem na Mlýnce a asi po kilometru se vydáte silničkou vlevo, Vesce najdete. Uvitá vás zpuštěná kaplička, kde není vůbec nic, snad jen pozůstatky někdejšího stropu barvy šmolky, z něj proleskují šestipéc hvězdičky. Kaple tvoří přirozený střed vesnice. Ve vsi je několik pobových zemědělských budov, ale také zemědělský areál, kde chová zvířata lubenecká Lukra. Na první pohled působí trvale obydlené pouze dvě stavení, ostatní zřejmě slouží jako víkendové chalupy. Borošovi žijí ve Vescích již dlouho. Marie Borošová pracuje v zemědělství, zajímá se ale i o veřejné věci a jednání zastupitel-

stva. V jejich domě je ohlašovna požárů a jediná místní telefonní stanice. Obyvatele žijí nerušeně: okolo sourozelská pole, která obdávají Václav Mlejnek - jeho farma sídlí v nedalekém zámečku v Mlýncích. Pod vsí najdete lesík a potok. „Děti ve Vescích nejsou, byli zde trvale jen Borošovi a pan Vimer, o víkendech přechalupáři. Těm o nich nevíme, skoro nik nepoznáte,“ říká Libuše Moravčíková, starostka Vrutoku, pod který Vesce patří. Zprávy ze zastupitelstva si mohou obyvatelé přečíst v Mlýncích. Vodu mají z vrtu, nakupovat jezdí vlastními auty do sousedních Mlýnců k Pospíšilům nebo do Vrutoku, za zboží pořizují v supermarketech. Pojazdů je toho hodně se nezajídá. Pro tři lidi to bylo příliš nákladné. Lékaře mají ve Vrutoku. Ve Vescích kraluje poštovní nouzový kiosk. Přístře: VĚTRUŠICE, za dva týdny VIDHOSTICE